

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT
ARREST 30/2021**

Het Hof verwerpt de vorderingen tot schorsing van het decreet van het Vlaamse Gewest houdende de validatie van de sectorale milieuvorwaarden voor windturbines

Tegen het Vlaamse decreet tot validatie van de Vlaamse sectorale voorwaarden voor windturbines werden tien verzoekschriften tot gehele of gedeeltelijke schorsing en vernietiging ingediend. Door een arrest van het Hof van Justitie van 25 juni 2020 kwamen de vergunning en de uitbating van alle bestaande en geplande windturbineparken waarvan de vergunning verwijst naar de zogenaamde “sectorale voorwaarden voor windturbines”, in het gedrang. De decretale validatie van die sectorale voorwaarden beoogt de dreigende negatieve gevolgen van het arrest van het Hof van Justitie voor de Belgische doelstellingen inzake hernieuwbare energie en inzake energiebevoorrading af te wenden.

Het Hof oordeelt, in het kader van de vorderingen tot schorsing, dat de middelen die tegen die decretale validatie worden aangevoerd, niet ernstig zijn, en verwerpt bijgevolg de vorderingen tot schorsing.

1. Context van de zaak

Artikel 3 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 17 juli 2020 « tot validering van de sectorale milieuvorwaarden voor windturbines » valideert met terugwerkende kracht de omzendbrief EME/2006/01-RO/2006/02 van 12 mei 2006 en afdeling 5.20.6 van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 « houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne » (Vlaem II). Dit zijn de zogenaamde Vlaamse sectorale normen voor windturbines, die geluids-, veiligheids- en slagschaduwvoorwaarden voor de uitbating van windturbines bepalen.

Die sectorale normen werden vóór hun aanneming niet onderworpen aan een milieueffectrapportage (hierna : MER) zoals bedoeld in de richtlijn 2001/42/EG. De Vlaamse Regering en de bevoegde minister gingen er bij de aanneming ervan immers van uit dat deze normen niet onder het toepassingsgebied van de richtlijn 2001/42/EG vielen.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie oordeelde in een arrest van 25 juni 2020 evenwel dat die Vlaamse sectorale normen inzake windenergie plannen en programma's zijn waarvoor krachtens de voormelde richtlijn een milieubeoordeling moest worden verricht. Aangezien dat niet is gebeurd, zijn die sectorale normen niet verenigbaar met het Unierecht.

Met het decreet van 17 juli 2020 beoogt de decreetgever te verhelpen aan de rechtsonzekerheid die is ontstaan als gevolg van dat arrest van het Hof van Justitie, doordat de geldigheid van tal van vergunningen voor bestaande en toekomstige windturbines in het gedrang kwam en daarmee ook de doelstellingen voor hernieuwbare energie en elektriciteitsbevoorrading.

Het bestreden decreet bevat twee nauw samenhangende regelingen. Ten eerste draagt het de Vlaamse Regering op om nieuwe sectorale normen voor windturbines vast te stellen binnen een termijn van

maximaal drie jaar. Die nieuwe normen moeten voorafgaandelijk aan een MER worden onderworpen. Ten tweede, in afwachting van die nieuwe sectorale normen, valideert het met terugwerkende kracht de bestaande sectorale voorwaarden om de rechtsonzekerheid weg te nemen ten behoeve van bestaande en geplande windturbineprojecten. De techniek van decretale validatie houdt in dat een uitvoerende norm met terugwerkende kracht naar het wetskrachtig niveau wordt getild.

Tegen deze decretale validatie werden tien verzoekschriften tot gehele of gedeeltelijke schorsing en vernietiging ingediend. Onder de verzoekers zijn een gemeente, een onderneming, een actiecomité en een aantal natuurlijke personen, die de vergunningen voor windturbineprojecten in hun omgeving aanvechten bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

2. Onderzoek door het Hof

Om de schorsing van de decretale bepaling te bekomen, dienen de verzoekers aan te tonen dat de middelen die zij aanvoeren ernstig zijn en dat de onmiddellijke uitvoering van de decretale bepaling hen een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen.

2.1 Ernst van de middelen

De verzoekers roepen in hoofdzaak in dat de bestreden legislatieve validatie niet bestaanbaar is met het beginsel van niet-retroactiviteit, doordat zij ingrijpt in hangende rechtsgedingen, terwijl zij niet wordt verantwoord door uitzonderlijke omstandigheden of dwingende motieven van algemeen belang.

Het Hof stelt vast dat bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen verschillende zaken tegen vergunningen voor windturbines hangende zijn waarin wordt aangevoerd dat de sectorale normen voor windturbines ongeldig zijn omdat zij niet vóór hun aanneming het voorwerp van een MER hebben uitgemaakt. Vermits het arrest van het Hof van Justitie van 25 juni 2020 dat argument ondersteunt, terwijl de bestreden decretale validatie de verzoekers de mogelijkheid ontnemt om dat argument nog op nuttige wijze aan te voeren, beïnvloedt de bestreden bepaling de afloop van gerechtelijke procedures in een welbepaalde zin. De validatie kan slechts worden gerechtvaardigd in zoverre er sprake is van uitzonderlijke omstandigheden of dwingende motieven van algemeen belang. Bovendien is deze validatie, die niet louter een vormgebrek betreft, slechts toelaatbaar als zij het uiterste redmiddel is.

Het Hof oordeelt dat de bestreden decretale validatie het uiterste redmiddel is, omdat zij beoogt de rechtsonzekerheid weg te werken die is ontstaan door het arrest van het Hof van Justitie van 25 juni 2020 en die 424 van de 558 windturbines treft die thans operationeel zijn op het grondgebied van het Vlaamse Gewest, goed voor een elektriciteitsproductie van 1.117 MW.

Voorts werpen de verzoekers op dat de bestreden decretale validatie de voorwaarden niet respecteert die het Hof van Justitie heeft ontwikkeld voor de validatie van normen die strijdig zijn met het Europees Unierecht.

Het Hof stelt in essentie vast dat de bestreden decretale validatie de dreigende negatieve gevolgen van het arrest van het Hof van Justitie van 25 juni 2020 voor de Belgische doelstellingen inzake hernieuwbare energie en inzake energiebevoorrading beoogt af te wenden. Dit arrest kan tot gevolg hebben dat de uitbating van operationele windturbines waarvan de vergunning naar de sectorale normen verwijst, kan worden stilgelegd en dat in afwachting van nieuwe sectorale normen geen geldige vergunningen voor nieuwe windturbines kunnen worden uitgereikt. Het tekort in de productie van windenergie kan oplopen tot meer dan 4.000 GWh.

Gelet op haar tijdelijke en beperkte karakter overweegt het Hof dat de bestreden decretale validatie het uiterste redmiddel is om de rechtszekerheid, de bevoorradsingszekerheid en de verwezenlijking van de bindende doelstellingen inzake hernieuwbare energieproductie te waarborgen in afwachting van de inwerkingtreding van de nieuwe sectorale normen voor windturbines en beantwoordt het aan de door het Hof van Justitie ontwikkelde voorwaarden.

Daarenboven onderstreept het Hof dat de geldigverklaring geen afbreuk doet aan de mogelijkheid van de omwonenden van windturbines om voor het gerecht schadevergoeding te vorderen voor de schade die zij zouden lijden als gevolg van het ontbreken van een voorafgaand MER van de gevalideerde sectorale voorwaarden.

Ten slotte wijst het Hof erop dat deze geldigverklaring niets verandert aan het feit dat de oprichting van windturbines zelf onderworpen kan zijn aan een MER-plicht.

Het Hof bevindt de middelen dan ook niet ernstig.

2.2 Moeilijk te herstellen ernstig nadeel

Aangezien er geen ernstige middelen werden aangevoerd, dient het Hof niet te onderzoeken of de onmiddellijke toepassing van de bestreden norm een moeilijk te herstellen ernstig nadeel zou kunnen doen ontstaan.

3. Besluit

Het Hof verwerpt de vorderingen tot schorsing. Het dient nu nog uitspraak te doen over de beroepen tot vernietiging.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de cel “media” van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Sarah Lambrecht](#) | 02/500.12.83 | [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21

Volg het Hof via Twitter [@ConstCourtBE](#)